

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 24. ANUL XVI.

Sabiuu, in 24 Martiu (5 Apr. 1868.)

tru provincie din Monarchia pe unu an
8 fl. era peo jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu pentru
a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a
treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu esu de doue ori pe septem-
mana: joi'a si Dumineca. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiuu la expeditura
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adreseate
catra expeditura. Pretulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiuu este pe anu 7 fl. v. a.
car pe o jumatate de anu 3 fl. 50. Pen-
tru celelaltepartii ale Transilvaniei si pen-

Nr. Cons. 326. 1868.

Consistoriulu archidiecesanu alu bisericeii greco-
resaritene din Ardelu prin acest'a aduce la cuno-
scintia publica, cumca crestiniia Grecei si Bulgari dela
biserica parochiala cu chramulu santei Treimi din
celatea Brasioyu s'au aflatu yinovati pentru purtarea
loru eterodoxa si manipulatanea anticanonica cu a-
verea bisericesca, scolare si fundationale dela acea
biserica, — si cumca pentru aceea Consistoriulu archi-
diecesanu ca ocarmuire competenta bisericesca,
a otaritu ca biserica dela sânt'a Treime in Bra-
sioyu sa se inchida, si ori-ce avere bisericesca,
scolaria si fundationale, fia miscatoriã fia nemisca-
toriã, a acelei biserice, sa se puna sub sequestru,
si totu deodata epitropii: Ioann Alexi, Sotiru Manciu,
Hagi Gavriilu Carpovics si Anastasiu Safran, si
casiertulu Constantinu Emanuilu, sa se suspendeze
din functiunile loru pâna atunci, pâna candu in
sensulu invetiaturiloru bisericesci si canonice, nu
se voru supune otaririloru acesteia autoritati legali
bisericesci.

Prin urmare, toti aceia, cari in ori-care pri-
vintia suntu interesati fatia cu visteria si averea
numitei biserice, dela datulu de fatia, au a se adre-
sa de dreptulu catra Consistoriulu archidiecesanu
gr. or. in Sabiuu.

Sabiuu, din siedint'a Consistoriala, tinuta in 21
Martiu (2 Apriliu) 1868.

Consistoriulu archidiecesanu alu bisericeii gr.
or. din Ardelu.

Dr. Demetriu Racuciu

Secret. Consist.

Vechi'a Metropolia romana ortodoxa a Transilvaniei si partiloru Ungariei.

(Capelu.)

IV.

(N. P.) Acestea suntu documentele nostre despre
vechi'a Metropolia a Transilvaniei, documente tari si
neresturnavere, provedute cu lote cerintiele unoru
documente convingatore, caci ele se radima, cum
vediarumu, pe acte publice oficiose bisericesci si
politice, precum: pe diplome regesci si principesci,
pe alegeri si chirotoniri archieresci canonice, pe
cerculare si carti de intarire metropolitane, pe sub-
scriptiuni proprii ale respectiviloru Metropoliti si
pe carti bisericesci tiparite de straini, si unele inca
la espres'a demandatiune a Principiloru tierii, iera
altele vinu dela persoane de autoritate istorica dem-
ne de tota credint'a.

Deca totusi in mani'a tuturoru documentelor
produse din partene si a puterei loru convingatore,
s'aru mai asla nescine, carele sa traga la indoiala
asertiunea nostra in privint'a Metropoliei cestionate,
dicendu, ca documentele aceste aru fi prea putine,
s'au esprimendu-si cumva mirarea despre aceea,
ca nu avemu o seria completa si sigura despre toti
Metropolitii nostrii, carii se succedera unulu pre al-
tulu in rondu chronologicu in Scaunulu metropoli-
tanu, incependu dela celu dintaiu pâna la celu mai
depre urma Metropolitu, — apoi noi i-amu respunde
unui atare omu, presupunenduã firesce de unu omu
fara patima s'au tendintia, necurata, ca s'au se lina
de cet'a scepticiloru, cari se indoiescu despre lote
adeverurile fie si cele mai evidente, ca de doue
ori doi suntu patru: s'au ca unu atare este de totu
strainu pe terenulu istoricu alu bisericeii si natiunei
romane, si nici ca-si da vre-o silintia de a se cu-
nosce cu acest'a. Pre noi inse, carii cunoascemu si
simtimu catu de bine trecutulu nostru politico-nati-
onalu si bisericescu, trebue sa marturisimu, o astu-
faliu de supositiune nu ne neodichnesce de locu,
ba putemu dice ca noi ne miramu diu contra, ca

cum de se putura strecura pâna la noi si atatea do-
cumente cãte le vediarumu, cum de nu perira si a-
celea tote in barbaria si fatalitatele timpuriloru tre-
cute?!

Dar en sa vedemu, ce corolariu anume se
pote scote din tote acele documente cate se insi-
rara mai insusu?

Noi suntem de firma credintia, ca din acele
documente se pote deduce in modulu celu mai lo-
gicu si mai invederatu:

I. Esistintia Metropoliei Tran-
silvaniei.

Acest'a ne-o adeverescu tote documentele pro-
duse dela celu dintaiu pâna la celu de pre urma,
caci tote bine vorbescu ori despre „Metropolia
Ardealului“ ori despre „Metropolitii seu Archie-
piscopii Ardealului“ cu resiedintia loru in Belgradu
s'au Alb'a-Iuli'a; asiadara tote bine ni marturisescu,
ca in Transilvania au esistatu o Metropolia si ca
Archiereii Metropoliei acesteia au fostu Archiepiscopi
si Metropoliti.

II. Ca Metropolia acesta au fostu
forte vechia.

Caci sa nu ne ducemu mai departe decatu nu-
mai pâna la regele Matia si Vladislavu, si incatre-
bue sa luamã ca depliau constatatu, ca ea au do-
ratu preste trei vecuri. Mai departe in privint'a
vechimei si a altoru impregiurari ale Metropoliei
cestionate, va vorbi scriitorulu acestora la alta
ocasiune.

III. Ca Metropolia acesta s'au
estinsu si asupra Episcopieloru
Ungariei de religieua ortodoxa.

Acestu adeveru se vede apriatu din titlato-
rile si insiloru Metropoliti ai Ardealului. Asiã ve-
demu pre Genadiu titlandu-se: Archiepiscopulu si
Metropolitulu a totu Ardealulu si a tie nufulu
V ar a d u l u i (Oradii mari) — pre Simeonu Ste-
fanu: „Metropolitulu etc. si a Maramuresiu-
lu i“ — pre Varlaamu: „Archieppulu si Metrop. etc.
a lu Maramuresiulu si alu Episcopiloru din
tierã Unguresca,“ — pre Teofilu: „Metropo-
lit. etc. Maramuresiulu“. In condicia din
Bucuresci cetimu: „Teofilu etc. renduitu la s. Me-
tropolie a Ardealulu (si a partiloru tierii
unguresci de susu)“. Se vede mai incolo
adeverulu acest'a lamuritu din hãrth'a de intarire a
Metropolit. Simeonu Stefanu catra Parteniu Eppulu
Muncaciulu; din diplomã regelui Matia: supusi
(Preotii) pomenitulu Metropolitu, —
iera in a lui Vladislavu: „Iara Archieppulu
din Transilv. celu de acum si celoru
viitoru, ca maimariloru sei“. etc.

IV. Ca Metropolia acesta au fostu
de religieua ortodoxa resari-
teana.

Acest'a ni arãta destulu de lamuritu impregiu-
rarea, ca Metropolitii Ardealulu se chirotoneau de
catra Metropolitii Romaniei, ca Esarci Patriarchu-
lu din Constantinopolea din svatuirea Patriarchulu din
Ierusalimu catra Metropolitulu Atanasiu, precum si
din insele acte de chirotonire in care Metropolitii
chirotoniti ai Ardealulu marturisescu credint'a or-
todoxa, si Metropolitii chirotonitori inca recunoscu
din parte-le aceeasi religieua chiaru si espresu prin
cuvintele: „bisericeii nostre“, — „si vi-
indu lãnga densulu (Iosifu) martori tramisi din pra-
voslavnicii Protopopi doi!“ etc.

Acest'a o cunoascemu mai departe din hãrth'a
Metropol. Simeonu Stefanu catra Parteniu Ep. caci
dice in titlaturã „Stefanu Simeonu s. c. l. de
legea grecesca“, — din diplomã regiloru
Matia, Vladislavu si a princip. Rakotzi, caci in
tote aceste se face amintire de „legea gre-
cesca“, — apoi din hãrth'a curatoriloru Tran-

silv. la Constant. caci se dice acolo: „ca reli-
giunea ortodoxa, de comunu ro-
manesca“ s. c. l., — si din cuvintele istoriei lui
Engel „Sava pascu biserica neunita din Ar-
delu etc.“ si ierasi: „ca Archieppulu res-
saritenu sa aterne.“

Dara apoi se si scie de comunu, ca nici ca
au esistatu candu va vre-o Metropolia in Ardelu de
alta religieua.

V. Ca Metropolia acesta au
fostu romana, si maimarii ei inca
au fostu romani.

Asertulu acest'a se adeverescu prin aceea, ca
numai romanii s'au tinutu si se tinu inca in Tran-
silvania de biserica ortodoxa, luandu afara dora
periodulu primitivu alu crestinaiei natiunei magiare,
precum si ca Metropolitii Ardealulu se chirotoneau,
cum s'au mai disu, de catra fratii loru din Roma-
nia. Dara aumitu se face amintire despre ac-
est'a in Zakonik lit. E. unde se dice apriatu „a le-
gereã Vladiculu nostru roma-
nescu“, — apoi in diplomã dela Matia unde se
dice: „amuscutita pentru toti tem-
pli viitoru pre toti Preotii ro-
mani etc.“ si ierasi „predisii preoti romani
suposi pomenit. Metropolitu“, — in hãrth'a curato-
riloru Trans. la Constant. amintita si sub punct. IV.
„ca religieua ortodoxa, de comunu romana“,
— si in fine la Engel „primi elu scutirea preoti-
loru romani de tote dijele“. Totu acest'a se
pote deduce destulu de invederatu si din scoterea
limbei celei slavone din biserica si introducereã
celei romane in locu-i, ceea ce se amintescu si la Engel
si nu s'aru fi intemplatulu nici decum deca credinciosii
acelei Metropolii nu aru fi fostu romani si Metro-
polia romana. Iera cumca si maimarii acesteia
inca au fostu romani ajunga-ne a ne provocã numi
la Metrop. Sava Vesteme anulu, si la Teo-
filu Seremi din Teusiu lãnga Belgradu. Dara
se scie in fine si inca se prea scia si din alte ne-
numerate documente, si din aprobate etc. ca de ce
nationalitate au fostu fii sufletesci ai Metropoliei
acesteia.

VI. Ca Metropolia acesta au fostu
autonoma, — independinte de ori-care alta
Metropolia, luandu afara numai dreptulu de chiro-
tonire alu Metropolitiloru Romaniei, care l'au avutu
si exerciatu aceia ca Esarci ai Patriarchatulu din
Constantinopole, ceea ce resulta apriatu din cele mai
multe documente.

VII. Ca Metropolia acesta au
fostu recunoscuta de corona seu
de regimulu politicu.

Acest'a ne-o atestãza spre indestulire cele doue
diplome ale regiloru Matia, si Vladislavu, si a
principelui Georgiu Rakotzi I., de unde urmeza, ca
Metropolia nostra cea vechia si din punctulu de
vedere alu dreptulu de statu, inca au fostu recu-
noscuta ca atare.

Incheindu acestu tractatu micutu despre vechi'a
Metropolia a Transilvaniei trebue sa marturisescu
totuodata, ca m'am indemnatu la acest'a curatu nu-
mai in interesulu adeverulu celu cuprinde in sine
obiectulu celu importantu din cestione, pentru ca sa
scimu combinã trecutulu cu presintele si cu atãtu mai
bine sa ne scimu orientã in privintia agendelor
nostre in asta directiune. Documentele insirate mai
insusu suntu imprasciate prin scriptele diversiloru
autori romani si straini, incãtu debuna seama nu
voru fi avutu toti ocaziune ca sa si-le procureã si
sa le studieã, si asiã am credutu ca prin acest'a
scriere voiã face totuodata si unu servitiu tuturoru
Domniloru si fratiloru, carii mai de aprupe se in-
teresã de obiectulu cestionatu si de ponderositatea
lui. Incãtu asiãdaru convectiunile mele individuale,

basate de altmintrea pe fapte istorice voru fi conșunandu cu ale altor'a in privinti'a acést'a, nu e alu meu a judecá acum. Atatu inse sta neclatitu dupa parerea mea, ca pentru manifestarea si dezvoltarea convicțiilor in asta materia, timpul de fatia este celu mai oportunu.

Eveneminte politice.

Sabiu 23 Martiu.

Senatul imperialu continua la desbaterea asupr'a legii scolare. Rom'a a respunsu la atacurile ce i se făcúra asupr'a concordatului in o nota către contele Crivelli, carele se afla lângă curtea papale tocma in afaceri de ale concordatului. Cardinalulu Antonelli eruéza și condamna tóte pretensiunile făcute din partea Austriei pentru o revisiune a concordatului.

Scirile despre calatoriile și contravisitele imperatorilor se mai sustinu.

Două impregiurări atragu astadi atentiunea politicilor și adeca asupr'a resculărilor intemperate in B a v a r i ' a și in B e l g i u , ambele cu natura deosebita. Cea din Bavaria se vede, dupa scirile ce ne stau dinainte până in momentul de fatia, ca rezultéza din aliantia defensiva și ofensiva a Bavariei cu Prussia, cu carea aliantia s'a fostu surprinsu Europ'a anulu trecut. In puterea acestei aliantie Prussia duce comand'a suprema preste aliatii sei germani. Rescol'a dela T r a u n s t e i n din Bavaria se manifestéza contra juramentului militieloru, care e o urmare a legaturilor de aliantie și poporulu striga: „nu voimu a deveni prussiani“.

Ceea-lalta are caracteru socialu. Aci revolteza bratiile asuprite ale lucratorilor (de prin fabrici și alte stabilimente mari) asupr'a plutocrației capitaliste. (O asemenea rescol'a e și in Elvetia). Cestiunea lucratorilor va luá dimensiuni mai mari in insemnetatea ei și capitalistii, déca voru vrea sa siba odihna, voru trebui sa devina odata drepti cu acesti capite censi moderni și sa nu se mai foloséca din strimtorările lor spre ai tiné impilati in lucrulu lor și totu odata ai plati dopa capriciu, pentru cá sa se asigure stapânii totu-déun'a de dependinti'a lor. Mirarea e ca tocmai in tierile cele mai constitutionali din lume sa se póta intemplá cá lucratorii se fia siliti a tinde mân'a la astfelu de mesuri anarchice și deplorable.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a dela 30 Martiu a fostu deputatii

mai toti și ministri asemenea, de fatia și dau adunării unu aspectu, carele preinsemná ca voru veni cestiuni insemnate inainte. Dupa autentizarea protocolulu și dupa inunoscintiarea petitiunilor ia cuventulu ministrulu presiedinte Andrassy și spune casei ca in scurtu tempu va propune casei bugetulu statului. Deo-ardata aduce siese proiecte de lege, cari suntu deja elaborate și se róga cá cas'a sa le cetéca sa le dea in tipariu spre a se luá apoi in pertratare. Proiectele suntu urmatóarele:

1. Proiectu de lege despre publicarea legilor.

2. Proiectu de lege despre afacerile bisericeii gr. orientali.

3. Proiectu de lege despre camerele de comertiu și de industri'a.

4. Proiectu de lege despre drumulu de feru Oradea Esseg și Baranyavar-Villany.

5. Proiectu de lege despre cladirea drumulu de feru Zákány-Agram și Hatvan-Miskolcz.

6. Proiectu de lege despre definitiva cladire a drumulu de feru dela nordu ostu, dela Debretinu până la M. Sziget.

Ministrulu mai adauge vro câteva cuvinte prin cari atrage atentiunea deputatilor asupra mai multoru laturi a le cestiunilor de drumuri de feru, și recomanda alegerea unei comisiuni constatatória din 15 membrii, carea dimpreuna cu comisiunea finantiala se desbata mai intaiu proiectele respective.

Dupa ce se facu aceste vine, comisiunea finantiala și refereaza asupr'a proiectulu de lege in privinti'a rebonificării dărei de consumu la casu de esportarea zacharului și a spirituóseloru. § 1 dice ca dela 1 Aprile 1868 se va rebonificá de tota maja de zacharu ce trece preste lini'a vamale, cá vama și dare de consumu 4 fl 54 cr. iera de maja de zacharu rafinat 5 fl. 59 cr. (maja vamala netto). In § 2 se norméza pentru acele spirituóse cari se esportu preste lini'a vamala cu conditiunea repunerii contributiunei, restituirea in locu de 6 cr. numai 5 cr. de fia care gradu de alcool.

Legea acést'a dice ministrulu ca e de urgentia și asia o recomanda a se desbata și resolve cátu mai curendu.

Proiectu de lege in afacerea confesiunii gr. orientale.

§ 1. Congresulu nationalu serbescu convocatu la 1864 in Carlovitz și continuatu in 1865, încatu

acel'a a fostu divergente dela § 8 art. de lege 20 din leg 1847/8, se legalizeza acum.

§ 2. Metropoli'a gr. or. radicata pentru romanii ungureni și ardeleni, autonoma și egalu indreptatita cu Metropoli'a serbiloru, precum și radicarea episcopiei gr. or. ardeleni la arhiepiscopia se inarticleza in lege acum successive.

§ 3. De ore ce prin acést'a despartire a marturitorilor de confesiunea gr. or. in doué provincie bisericesci neaternátorie un'a de alt'a, face de lipsa și exercitarea separata a drepturilor autonome garantate in § 8 art. 20 d. I din 1848: pre-lângă rezerv'a dreptulu de inspectiune ce lu esercita Maes. Sea in puterea constitutiunei, credinciosii celor doué Metropoli suntu indreptatiti, ca afacerile lor bisericesci scolare și fundationali sa se resolve autonomu in congresele bisericesci, inunoscintiata de mai nainte Majes, sele și cari suntu de a se convocá din tempu in tempu, și in intielesulu prescrielor statorinde in congrese și intarinde de Maj. Sea, sa se administreze și conduca autonomu prin organele proprie.

§ 4. Aternatorii ambelor Metropoli au mai departe dreptu, asemenea pre lângă rezerv'a pr. in dreptu de confirmare, asi regulá și organizatiunea congreselor lor.

§ 5. Spre acestu sfersitu se insarcineza ministerulu, dupa usulu de multu esistendu a realiza cátu mai curendu conchiamaarea congresulu gr. or. nationalu serbescu, carele constá afara de respectivii Archipastori, din 25 deputatii alesi bisericesci, 50 lumesci, dintre cari 25 din marginea militaria.

§ 6. Mai departe va convocá ministerulu in intielesulu substernerei sinodulu episcopescu gr. or. romanu, unu congresu nationalu romanu gr. or. constatatoriu, afara de respectivii archipastori, din 30 deputatii alesi bisericesci, 50 lumesci intre cari 10 din marginea militaria.

§ 7. Problem'a cea dintai a acestoru congrese convocate in modulu acést'a va fi de a statori organizatiunea congreselor, pre lângă rezerv'a Maj. Sele.

§ 8. Tóte pretensiunile ce emaneza din despartirea celor doué Metropoli, fia de ori-ce natura, pre cátu acele nu se voru poté obli prin o convenire imprumutata și adeca atátu pretensiunile metropoliei intregi, cátu și a dieceselor episcopesci, a comunelor bisericesci și a individilor singuratici, se voru putea face valbrose inaintea unei judecatorii delegate de ministerulu de justitia anume spre acestu scopu, contra cároru resolutiuni și de-

FOISIORA.

din

ITINERARIULU IN ISTRIA

de

IOAN MAIORESCU*)

(„Convorbiri literare“)

Luni la 7 ore sar'a in 22 Iunie (1857) am purcesu cu diliginti'a din Triestu spre Pisino. La o 1/2 óra dai de Salinele de mare, și dupa alta 1/2 óra de alte Saline de mare lângă satulu Muggie, pe care inse poporulu ilu chiama Muie. La 9 óre și 10/60 am ajunsu in Capo d'Istria, unu opidu cu cai atátu de înguste, încátu nu potu stá doué trasuri alaturea. Iera nóptea și n'am pututu visitá nimicu. In cea mai buna ospetarie, unde intrai pentru câteva minute spre a-mi stemperá setea, nu affai decâtu trei popi calolici și unu mireanu, desiertându pahare pline cu vinu rosu de Istria, pe care-lu cunósceamu din Triestu. Unu biletu de recomandatiune ce avemu către parintele pop'a Bertonzelo, apucase a remâne uitatu in portofoliu; uitasemu și vumele parintelui, și asiá am esitu fára a face cunoscinti'a cu acesti buni parinti. Póte nici nu le-aru fi parutu bine a se vedea turburati de cátra

*) Opurile lui Ioan Maioreescu, cuprinse in manuscris, tele sale postume, se afla sub presa la Tipografia Societáti Junimea și se publica sub ingrijirea D-lui Titu Maioreescu. Cele mai insemnate din aceste lucrări ne parú a fi cele relative la „Românii Istriani“; și noi suntemu fericiti a poté da lectorilor nostri ca o mica proba inceputulu „Itinerariulu in Istria“. Pentru o mai intinsa cunoscinti'a indreptamu pe lectori la insasi publicatiunea mencionata, care se va terminá in decursulu acestui anu. Red. Conv.

unu straiu in placata loru ocupatiune in via Domnului.—La 12 3/4 dupa mediulu noptiei am ajunsu la a 2-a statiune, la Buje, pe o borra din cele mai tari, ce incepuse a suflá de 2 óre.—La 3 óre și 3/4 am ajunsu la a 3-ia statiune Visinada. Era diua alba de o 1/2 de óra.—La 6 óre ajunseremu in Pisino.

23 Iunie.

Cu tóte ca suprafati'a pamentului nu infatisiaza decâtu erupturi ori scuipaturi vulcanice, lucrurile și cele departate de mare, spre mijloculu Istriei, suntu bine cultivate, mai alesu de la Visinada, și mai vertosu de la Coraiba inainte spre Pisino și de la Pisino inainte cátu se vede cu ochii până spre dealurile despre Valea Arsa. Prin mijloculu petreloru ce acoperu pamentul pretutindinea se vedu tóte spitiele de gránate: ordiu, gráu (golani și flocoși), secara, porumbu, fasole cartofe, cânepa, in valea Scropedi am vedutu chiar și arisic'a matura ce se secerá ori se cosea. Intre grane erau unele fórté frumóse. Viile se cultiva ca in Italia. Vitiele suntu arbori grosi și inalti, carorá dreptu propta le servése altu arboru. Acesti arbori, de care suntu radimate vitiele, suntu mai toti jugastri; nici mi-aducu aminte sa fi vedutu alti arbori decâtu jugastri lângă vitie. Vitiele forméza unu siru lungu și continu, fiindca fiecare vitie e prinsa cu o parte din ramii sei de vitia dinapoi, și cu cétalta parte de ramu de vitia dinaintea s'a. In acestu modu facu o catena necurmata. Distanti'a de la alta e ordinarminte ca de 10 palme domnesci; iera spaciulu dintre unu siru de vitie și altulu e de trei și patru ori mai mare, și seminat cu gráu, secara porumbu, ordiu etc. Adese-ori in fiecare intrespaciu de aceste e alta semánatura, de es. intre cele d'antei doué sire de vitie e gráu, in urmatoriulu intrespaciu e porumbu, fasole, ori cartofe, apoi secara ori ordiu. Cu unu cuventu: totu acea tiarina e usata ca vie, ca pometu, ca gradina de legumi, ca campu de gránatie. Dar sa ne inturnámú la ale nóstre.

Indata ce am ajunsu in Pisino, mamu dusu la D. Cegnar, oficiantu la telegrafu, cátra care eram recomandat de D. Bleiweiss; dupa aceea am fostu la primul negociatoru din Pisino, la D. Camus, caruia fusesem recomandat de D. Scaramangá. Fui receputu in senulu familiei D-lui Camus cu tóta cordialitate. La patru óre dupa prândiu merseiu cu D. Cegnaru la satulu Zarec, 3/4 de óra departe de Pisino. Preotulu loculu ne recepu bine. Aici se începse intre noi disputa de pre originea Romanilor istriani. Preotulu slovenu pretindea mortisiu, ca n'au fostu mai multi decâtu suntu astadi, ca nu se perdu, ca suntu tenaci in conservarea limbei lor, ca in casele lor nu vorbescu alta limba și ca nici pruncii lor nu cunóscu alta limba până nu începú a umbra in scóla, unde invatia limba croaticu-ilirica. Cu unu cuventu: ca Românii istrieni au fostu de cându au venit totu acolo unde se mai afla și astadi, și ca suntu venetici in locurile aceste. Cumca nu s'aru tiné de vechi locitori a-i Istriei, de pe timpul Romanilor, ori ca celu putinu nu suntu mai vechi in Istria decâtu Serbii, Croatii, Serbo-Dalmatii, alega unu documentu din anulu 1325, scrisu in limba latina, in cea germána și cea croaticu-serbica, in acést'a din urma cu alfabetulu glagoritien, prin care documentu se regulá limitii Istriei peste totu, și in parte și hotarul satelor de la loculu Cepici (Cepich) și in care Domnulu acestoru sate alu satelor unde vedemu astadi pe Românii istriani, dice, ca elu e constrinsu a dimité pe locitorii acestoru sate, daca nu li se voru da ori asemná si loru pamentu *). De unde incheia preotulu, ca locitorii satelor de lângă loculu Cepici, ca unii ce la începutu secolulu 14 nu aveau pamenturi, nu puteau fi veniti de multu

*) Preotulu mi-a aratatu acestu documentu in archivulu Slavilor despre meadia-di, din anulu 1852. Sub titlu asést'a: Arkivu, za povestnicu jugoslavansku, knjiga II. 18:2 Citatulu documentu e publicatu aci numai in limba slavonica; ear despre esemplariulu celu latinu și celu germanu nu-mi putu spune nimicu.

cisiuni de almintreia stau tóte colile de recursu deschise, pre cari le ierta procedur'a civila in alte processe.

§ 9 Decisiunile § 8 a art. XX. d. l. 1848 cari stau in contradicere cu acésta lege se caséza.

Raportulu

Comitetului societátiéi pentru literatur'a si cultur'a romána din Bucovin'a, despre trebile si lucrárele sele, ce s'au întreprinsu si s'au executatu in decursulu a-nului 1867.

(Capetu).

Fiindu cele pentru membrii onorari si fundatori pâna prin lun'a lui Iunie gat'a au decisu Comitétulu a se espedá fara întârdiare, ce s'au si facutu, primindu-se pâna acum mai multe responsuri dela unii din acesti membri, pline de manifestári onoratórie si de simpatia pentru acésta societate, cnri in parte s'au si reproducu in originalu prin „Fóia Societátiéi.“

Prea sánti'a sea Episcopulu Ioann Popasu tramise societátiéi cu ocasiunea acést'a cá ajutoriu pentru scopurile ei, si o suta de fl. v. a., pentru care daru Comitétulu au esprimat prea Sántiei sele recunoscint'a cea mai dinstinsa. Dóne cárti, ce s'au primitu totu la acést'a ocasiune dela Escelénti'a Sea Metropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a s'au predata bibliotecei societátiéi, luandu-se multiamirea respicata la protocolu. Promissionea dlui V. Alexandri, a bardului iubitu alu natiunei, Principelului între poetii románi si a amicului sinceru alu societátiéi literarie din Bucovin'a dela infintierea ei — cuprinsa in epistol'a sea in urm'a primirei diplomei de membru onorariu alu societátiéi si pre viitoriu cu conlucrarea sea — s'au primitu indeosebi cu cea mai caldúrsa multiamita.

In privint'a diplomeloru pentru membri ordinari ai societátiéi, imputernicindu-se biroulu a urmá in scrierea loru ornamentala conformu cu aceea pentru membri onorari si fundatori, decise comitetulu, cá fiindu gat'a sa nu se espedeze, ci membriloru de fatia sa li se impartiésca la adunarea generala iéra celor'a-lalti sa li se tramita dupa adunarea generala, cátu se va puté mai curendu, retinendu-se insa ale aceloru membri cari au remasu pâna acum in restantia cu contribuirile sele anuale la societate.

Aducendu-se acestu conclusu la indeplinire, comitetulu are onóre de a infatisiá onoratei adunári diplomele gat'a pentru membrii ordinari, po-

lindu, cá sa binevoiesca fia-care membru de fatia a-si primi diploma sea.

8. Conformu conditioniloru luate asupra-si au infatisiatu stipendistii societátiéi DD. D. Maghiaru si E. Nedelcu la finea semestrelu 1 si 2 átestatele de colocui; deci implinindu-si ei indatorirea, li s'a asemnatu din partea comitetulu mai departe totu sub conditionile statorite mai inainte stipendiele respective. Numitii domni urméza deci regulatu studiulu de drepturi la universitate din Vienna cá stipendisti ai societátiéi.

Aici trebuie a se aminti, ca d. A. Lupascu din Bucuresci a tramisu diece galbini cá adausu pentru stipendiele societátiéi. Daruitorulu i s'a esprimat in scrisu din partea comitetulu cea mai via multiamire si s'a cerutu dela Domni'a lui incuviintierea de a trece acesti bani la fondulu societátiéi pâna ce se va puté creá unu stipendiu pentru studii tehnice si reale conformu dorintiei respicate de domni'a lui prin scrisórea sea cátra comitetu.

9. Asupra scrisorii dlui I. Golembiowschii, parochu in Stopea, prin care a cedatu societátiéi jumelate din taxele parochiale asiá numite „mariasi“ si „relutulu“ pentru dilele de lucru, ce i se coveinea dela comunele rurale Sipotulu, Isvorulu, Sultia seu Moldov'a si Cirlibab'a, Comitétulu a primitu acésta cesiune si au respicatu multiamita sea d-sele, facendu totu odata si pasii cuviinciosi la guvernulu tierei pentru castigarea acestoru bani.

10. Pentru culegerea contribuiiloru de pre la membrii de prin tinuturi alese Comitétulu cátra culegatorii din anulu trecut (vedi raportulu din an. 1867, pag. 8) in loculu culegatorulu din tinutulu Dornei si alu Câmpulungulu, alu dlui Corneliu Cosovicu, esprimandu-i multiamirea sea, pre dlui A. Plesc'a, administratoru parochialu in Vatra Dornei. Cu tóte ca institutulu acést'a de culegatorii póte sa fia societátiéi cu tempulu de mare folosu, de o camdata s'au aretatu nepracticu si din acestu motivu va intrá Comitétulu de acum inainte cu membrii societátiéi in nemijlocita corespundintia in privint'a stringerei de bani, precum s'au espusu si mai susu.

21. Formandu societatea conformu § 2' pt. 2 din státutele ei si „unu centru de adunare pentru acei barbati, cari dórescu a urmari neinteruptu dezvoltarea literaturéi románe“ si servindu dupa § 3 pt. 5 din stát. scopulu societátiéi si foi periodice, au staruitu Comitétulu a castiga pentru societate parte in drumulu prenumeratiunei, parte in schimbu cu „Fóia Societátiéi“ foi politice si literarie románe si germane. In s-a-l'a de cetire a so-

cietátiéi se afla espuse urmatórele foi románe:

a) Din Austria.

Albin'a; Gazet'a Transilvaniei; Telegrafulu Romanu; Archivulu pentru filologia si istoria; Magazinulu pedagogicu; Concordia; Familia; Amiculu poporului; Gur'a Satului; Fóia societátiéi; Amvónilu; Federatiunea.

b) Din Principate:

Romanulu; Trompet'a Carpatiloru; Reform'a; Revist'a Ateneului románu; Ghimpele; Perseverantia; L'echo danubien; Natiunea romána; Tier'a; Independintia romána; Gazet'a spitaleloru; Convorbiri literarie; Dreptatea; Conventiunea; Progresulu; Tempulu; Gazet'a de Focsiani; Stelut'a, fóia literaria; Septemán'a; Diorile; Jurnalulu pentru toti; Cetatiennulu.

Primindu societatea foile románe in schimbu, Comitétulu se simte indatoritu tuturoru domniloru Redactori respectivi pentru acésta buna vointia a domniloru sele spre cea mai caldúrsa recunoscintia, la care se va alaturá de securu si onorat'a adunare.

Foile germane: Presse, Wanderer, Reform, Zukunft, si fóia oficiala „Czernowitzer Zeitung“ le-a procuratu Comitétulu cá pâna acum si in anulu acést'a pentru usulu óspiteloru societátiéi.

Preste totu primesce societatea 39 de foi, dintre carele 34 suntu románesci si 5 germane.

12. Incheiandu acésta parte a raportulu, trebuie inca sa facemu amintire si despre dreptulu onoratei adunári de a întregi Comitétulu societátiéi.

Espirandu acum trei ani dela alegerea ultima a Comitétulu de fatia, are onorat'a adunare sa alega astadi conformu programulu dupa § 15 din státutele acestei societáti pre Presiedintele, Vice-presiedintele si Secretariulu societátiéi si alti patru membri in loculu membriloru de pâna acum, alu D. N. Vasilcu; Orest Reni; Art. Ieremieviciu si Dr. Al. Zol'a, cari esu din Comitétulu prin espirarea tempulu de trei ani ai functiunei lor.

Albacu 17 Martiu.

In anii trecuti in comun'a Albacu respective Gur'a-Aradiera cá invetiatoriu, atátu parochulu loculu Petru Nicol'a, cátu si nepotulu cinstiei sele Ioann Nicol'a totu de aici. In vér'a trecuta esise concursu — amu concuratu si eu, si in urma pluralitateri voturiloru, fuseiu alesu de invetiatoriu. La tempulu prescisu fuseiu la statiune. Din cauza ca seól'a nu era pregatita pentru de a locui in trensa,

in locurile aceste. Ear cátu pentru epoca cându sa fi venitu acesti Románi aici, preotulu din Zarec dicea, cá póte sa fie adusi aici din Dacia Traiana de Tatarii, care in secul. 13. fugarir e pe regele Bela si avure o batalie mare din susu de Fiume dupa cum dice preotulu la loculu numitu pâna astadi Grobnicu, ce va sa dica locu de ingropaciune, de inmormentare, pentru ca acolo se ingropara cei caduti in acea batalie; si fiindca si la loculu Cepici, lângu Berdo, se afla unu satu Grobnic (pe charte Grobnico), — adose popa — se vede ca Románi cei adusi de Tataru lângu Fiume au trecut pe urma la valea rioletulu Arsa si au adusu cu sine si numele Grobnicu si lau applicatu la loculu unde s'au asediatu lângu Cepici!

Cu acést'a ipotesa usiurica, fundata numai pe etimologia numelui Grobnicu de lângu Fiume si pe imprejurarea, cá acést'a numire se afla si lângu Cepici, apera preotulu parerea sa cá Románi suntu veniti mai tardiu in Valca Arsei. Mai adose in fine, cá dacá acesti Románi aru fi din vechii locuitori ai Istriei, ar avé si ei vre unu satu cu numele románescu.

Eata pe scurtu argumentele bunului Slovenu, argumente pure negative. Indesertu i-am pus in trebari ca aceste:

a) Ce au devenitu Volochii, care dupa Nistoru, celu mai vechiu cronistu rusu, au batutu pe cei d'antei Slavi ce au venitu la Dunare pe dreapta Tisei in josu, si despre care Scheezer, editorulu si comentatorulu lui Nistoru, dice cá dupa insemnarea cuventulu Voloch la Rusi aru fisa unu populu de origine romána, anume Románi, dar cá nu crede cá acestu populu, Románi nostri, sa fi fostu atunci (secul. IV, V. ori VI.) asiá de tari?

b) Unde suntu Valachii, de la cari Croatii au cuprinsu cea mai mare parte a tierei lor si Dalmatia, caroru le-au stipulatu drepturi, sustinute pâna in secululu 17, cari mai inainte aveau in pártile a-

ceste Banatulu lor si de la cari ducele Crovatiloru a luat titulu de Banu, cuventu romanitu in forma acést'a?

c) Pentru ce Slavi de meadia-di sucescu numele Vlach, Vloch, Voloch, Vlasi, Ulach, Lach, Lasi etc., dicându aci ca se da pastoriloru, aci celoru de bisericu orientala etc., când ei sciu toti, cá acestu cuventu in origine nu inseamna altuceva decátu: Romanu, Italianu, Latinu?

d) Pentru ce cu istoria in mâna nu se iau pe urma acestui nume, incependu din Agrum pâna la Mare Morlachi, cari ori ca suntu Románi negri, Mauro-Vlachi, de onde sa se fie formatu cuventulu Merlachu, ori cá suntu Románi de la mare (mórje-valachi-morlachi), si cari atátu dupa diaconulu Dioclea ce insusi a fostu Morlachu si dice cá Morlachi ca toti Valachii suntu origine latina, cátu si dupa Tommasini, episcopulu de Citta-nuova, care scrise in anulu 1650 si care dice pag. 515: „I Morlachi che sono nel Carso hanno una lingua da perse (adeca care nu e nici „schiava“ nici „italiana“ *) la quale ie molti vocabuli e simile alla latina (na all' italiana, ci alla latina)?“

e) Pentru ce nu cautu in Ireneo della Croce „Historia di Trieste“ (tiparita in 1697) Lib. IV. c. VII, pag. 334 unde dice: „Un' alta memoria antica, degna d'osservazione non minore delle già addotte antichità romane, osservo in alcuni populi addimandati comunemente chichi (cicci) abitanti nelle ville d' Opchiena (Opicina), Tibachiano (Tribaci-

*) Inainte de aceste vorbe numesce cetatile ce se tinu de Pinguento, apoi cele din Carso, si adage: Usasi indifferentele due lingue, schiava ed italiana, ma nei castelli piu italiana, e chiava di fuori. Iér cetatile ori opidele din Carso continua.“ Apoi vine loculu de Morlachi din Carso. le chiama asiá — pag. 515 — Lanische Raccavas, Bergojaz, Dana, Sottoraspó, Terstenico, Brest, Praporuchio, Podga cehec, etc.

ano) e Gropada situate nel territorio di Trieste sopra il Monte, cinque miglia (1 1/4 mil. geografu.) distante dalla città verso Greco, et in molti altri villaggi aspettanti a Castelnuovo nel Carso giurisdizione degli illustrissimi Signori Conti Petazzi, quali oltre l' Idioma Slavo comune a tutto il Carso, usano un proprio e particolare consimile alu Valacco, intracciato con diverse parole e vocaboli latini, come scorgesi dall' ingiunti et a belu studio qui da me reperiti. I nostri chichi addimandansi nel proprio linguaggio Romeri (Rumeni).

Parole e vocaboli usitati da Chichi: Ambula cu Domno (Domnu) — ambula cum Domino; ambula cu Draco (dracu) — ambula cum Dracone (Diabolo); bou — bós; Berbaz (barbati) homo (homines, viri); basilica (basereca) basolica *); Cargna (carna cum dicu si astadi in Valdarsa) — carne; cassa — casa; cass (casu) — casus; compana — campana; copra (si cõpra — capra **); Domicilio (domiciliu) — domicilium; Filie ma — mia Figlie; forzin (forcin) — forceps; fizori ma (ficiori mei) — miei figliuoli; fratogli-ma (fratele meu) — miei fratelli; Matre-mater; Mughera (mugier) — moglie; Padre — padre; Sorore — Sororu; Paíne (paíne) — pane; Vínu (vinu, si mai de credintu viru, cum dicu si astadi in Valdarsa); Ura ova (una oie) — una ovis.

f) In desiertu i-amu adõsu, cá Croatii pe asiá numitii Serbo Dalmatini (Serbo-Dalmatinski) acolo si aici in Istrii si numescu in batjocura Valachii, si atátu acést'a, cátu si Románi din Valdarsa batjocorescu pe Croatii-Besiaci, adeca fugari, fugitori, de unde se vede între ei ura, nascuta fara indoiala din resbelele ce au avutu între sine?

(Va urmá)

*) Se vede erore, cáci cei din Valdarsa dicu si astadi Basereca.

***) Se vede erore, pentru cá si astadi in Valdarsa dicu capra si tipu. Companu, e sotiu.

am fostu silitu a siede pre unu tempu la Parintele. Dupa vre-o câte-va septemâni cinstia sea me provocă a me mută in scôla — de-si aceste nu se lipise inca s. c. — Volens nolens amu debuitu a ascultă si a me mută in scôle, unde me suslă ventulu din tôte părțile, pâna ce in urm'a demândărilor celoru necurmăte, atātu din partea Rvnd. D. Protopopu Ioann Patiti'a; câtu si din partea st. d. jude cercuale Petru Ioanette — căror'a le adocu cea mai profunda multiamita! — se satisfacra încātu-va recerintieloru celoru mai neapărate ad. se lipise scôla, mi se aduse lemne, (cantorulu din invidia, pentru ca sam in loculu fiului seu, desmentă pre' ômeni a-mi aduce lemne, pâna ce nu amu adusu pre judele comuatale, si asiâ numai in presentia D-lui se adusera.

Curendu dupa ce me mutaiu in scôle, si adoca a dōua nôpte, unulu din ômenii discordiei, seu apoi altu cine-va inchiriatu de densii — căci pre acest'a nu l'au durutu ca sam eu, seu altulu inventatoriu, ci nu fostu chiaru! — intrara in scôla luandu o ferestra josu — fâra o sparge si incepū a tipă cu scaunile, si apoi mai in urma veni sa sparga si usi'a odăei mele. VEDIENDU-ME IN PERICULULU VIETIEI, foseiu silitu a sarī pre ferestra a largu, fâra a putē cunōsce, seu a vedē cā cine e — dara nici cā amu umblatu dupa aceea — Diminēti'a inecoscintiatu fiindu si Inspectorulu scol. Onetiu George despre visit'a neplacuta spunendu-i totu deodata ca scolo nu mai potu siede, un'a, din cauza ca suntu tôte slabe, iera alt'a i-mi lipsescu lemne s. c. me tramise la talalu dlui; căci rugendu pre mi ca nu e locu. Indata se si tocmita nisce ômeni pentru repararea scôlei. Pentru ca amu mersu in salasiu la cutare omu de omenie, tatalu Inspect. au debuitu sa-mi audu câte si mai câte cleviatē din partea contrariloru, cu cari me calumniau atātu inaintea Rvnd. d. Protopopu, câtu si inaintea st. d. jude cercuale, cari cunoscendu inim'a densiloru le privēu numai de cele ce au fostu. — Nu voiescu a ve mai insira despre faptele scandalōse a unoru necioplitu, pre care-i platescu ômenii discordiei a face, a strigă in gur'a mare câte si mai câte clevele, atātu pre aici câtu si prin satele vecine, astfelu voindu a-mi pată numele bunu, ce mi l'amu castigatu inaintea celoru priceputi. Nu voiescu a ve descrie ca, cum s'au serbatu pre aici s. Nicolae si cele intemperate in aceeași di, ci numai o intemperate mai de curendu, si adoca.

Din caus'a viforiloru, a departărei caseloru, a bōlei de scarlatu s. a. nu avui in 5 septemâni numai câte 4-6 elevi in scôla, cari firesce nici ca se mai ducē: pâna ser'a a casa si asiâ tōta diu'a o petreceamu cu densii, si totusi au debuitu sa-mi audu imputare si inca in biserica inaintea poporulu adunatu, din partea unui'a dicendu-mi ca elu si-au tramisu copilulu la scôla vedi dōme in vre-o 3 dle si totusi nu au invetiatiu nimic'a? —

Altii iera-mi impută ca nu grijescu fâra numai cā copiii se invetie dara nu cā sa fia si ômeni de omenia — sciti ce cere poporulu prin cuventulu se fia omu de omenia.

Spunendu acestea dlui directoru localu, si totu odata rugendu-lu, cā sa bine voiesca a veni in scôla, cā neascultatori sa se pedepsesca in presentia cinstiei sele, ca pre venitoriu si ceia-lali se ia dreptu esemplu, iera cesti'a sa se invetie a ascultă admonatiunile cele dese din parte-mi. In desiertu D. directoru nu voi a se face de vorba cu ômenii? si nu veni. VEDIENDU ACĒST'A I PEDEPSIU, punendu-i sa mature, sa stee in piciorē s. a (fâra a intrebuinti'a pedeps'a corporala) si totu odata amu alesu pre unulu mai mare, cā sa-mi spuna pre celu ce se pōrta necuviinciosu pre cale. Aratandu-mi-se vre-o câti-va la rugaiu ierasi, si si acēst'a au fostu mazare in parete. Intre acest'a, purtandu-se unulu necuviinciosu, venindu câtra scôla, au caditu de pre o ripa — dupa cum amu auditu si-au ruptu unu picioru — acum cine e de vina? Invetiatoriulu, căci baetii facu ce voiescu, mergendu si venindu la scôla — astfelu me invinuiă unulu si altulu. — De tôte acestea rideau si le pareă bine contrariloru mei!

Fiindu-le tēma ca in privintia invetiamentulu nu-mi potu bagă nici o vina — si asiâ pre unulu venitoriu voiu fi iera eu invetiatoriu — de ôre-ce Rvnd. d. Protopopu la visitatiunea din Ionile trecute i-si aretă multiamirea dicendu-mi: Suntu fōrte multiamitu, ceea ce pentru contrarii mei au fostu o leu versatu in par'a foculu cercă a me invinoyati câtu mai multu ca nu grijescu pentru de a face din copii „ômeni de omenia“.

In un'a din dilele trecute — dupa obicei, iera mi se pâra nisce baeti ca aru fi făcutu nisce misieli mari, si acēst'a o facū chiaru unu fruntasu alu satulu, omu de omenia si fundatoru a fondulu de scôla de aici, rugendu-me totu odata, cā pre acei'a sa i pedepsescu, căci i-a vediutu de nenumerate ori facendu de acestea. Intr'aceea alti baeti se batura pe afara. VEDIENDU SI AUDIENDU DE NECUVIINCIELE ACESTE — pentru care a-si merită tōta hulirea deca nu a-si fi intrebuintiatu mesurile cuviinciose — i pedepsiu, cā pre viitoriu se scapu de imputările ce mi le facu toti ômenii.

Despre acēst'a audiendu directorulu localu, ba chiaru si eu spunendu-i la 40 de sânti intre pocale, in cas'a cinstiei sele, unde d. Parinte i-mi apără onōrea si vadi'a inaintea poporeniloru, cercandu a me innegri câtu aru putē mai bine dicendu ca amu batutu copii asiâ si asiâ s. c. s. c. In diu'a următore venira d. directoru impreuna cu reprezentantii bisericei — pre care iau adunatu de pre ulitia — in scôla, si-mi impută pentru ca amu pedepsitu fâra a fi cinstia sea de fatia. La acestea, amu trebuitu ai aduce aminte despre intemplările de mai inainte, despre imputările cele necurmăte atātu din partea cinstiei sele câtu si din partea poporeniloru, in fine si despre acea ca rugendu-lu in mai multe rendori a veni, cā baetii neascultatori sa se pedepsesca nu voi, unulu din reprezentantii me sprigini dicendu ca asiâ e; căci eu candu rugamu pre d. directoru cā sa vina ai pedepsi fose si densulu de fatia. Atunci incepū din ee in ce a ingalbeni si sferstitu in furi'a cea mai mare, i-mi dise, cā eu in intielesulu Instructiunei nu-mi e iertatu a pedepsi in nici unu casu pre nimenea fâra de a fi si dni'a lui de fatia, si ca dice i-puna copilulu sa mature scôla — nu cas'a mea — in fine mai adaugă, cā se fiu pedepsitu eu copilulu cinstiei sele cu varg'a nu a-si fi ce suntu, batādu si asiâ. (ômenii insa cu multu mai bine i-si cunoscuse datoriti'a căci copiii si-i tramise la scôla in diu'a următore). VEDIENDU-LU INFURIATU NU AMU VOITU A ME DESVINOVATI (deca sum vinoyatu?) ci-lu rugaiu cā sa bine voiesca a me aretă in scrisu directorulu districtualu (dara nu verbalmente dupa cum facuse mai asta ierna ca cele dse acolo le revōca aici) si apoi acolo me voiu sci desvinoyatulu cu acestea apoi esira afara.

D. directoru cautu prin de acestea a-si castigă amōrea invetiatoriu, astfelu îndemna pre tinerime cā sa fia cu supunere, respectu, si multiamire si asiâ caută a inaltia vadi'a invetiatoriu!

Varietăți.

* * * Bani unguresci. Ministrulu de finantie Lonyay aterne in siedinti'a dietala dela 2 Aprilē n. unu proiectu de lege pentru batera de monete unguresci de aur, argintu si arama. Se voru bate dupa legea respectiva: galbeni, florini doi-dieceri si dieceri; diecerii de hârthia se voru retra ge.

* * * Press'a scientifica germana, previne pre publicu sa se ferisca de a intrebuinti'a luminările de stearianu, cari suntu puse de câtu-va tempu in consumatiune si cari continu o dosa destulu de mare de arsenicu. Ele potu fi recunoscute in inlesnire prin mirosulu de usturoriu, ce-lu are acestu toxicu, si care se respandesce candu ardu. Asemenea luminări potu fi importate si aci si de aceea ne grăbimu a preveni publiculu.

* * * Puntulu de carne de vita e in Sabinu cu 18 crūceri valut'a austriaca.

* * * Omnibus e. In Clusiu a cerutu bar. Col. Banffy concessiune dela magistratu pentru intretinere de omnibus. Comunicatiunea cu densele va fi in dōue directiuni, spre strad'a monastirei si respective promenada si spre Hidelve si baile de scaldă.

* * * Unu instrumentu nou de a impu'tina ômenii. Din Brussel'a se scrie ca nisce fabricantii de arme de acolo a tramisu regimulu o prōsca de glōntie, carea are 37 de tievi, prin cari se potu pusca 370 pascaturi pre minuta.

* Nēua mare a caditu in 25 Martiu n. a-prōpe de Baden (Austri'a), pâna departe in munti, asiâ încātu locuitori munteni au fostu trocieniti cu totulu in case si trebui'a sa ese prin ferestrele poduriloru la largu. Comunicatiunea drumulu de feru dela Baden pâna la Oedenburg — Kanis'a a fostu interrupta din caus'a umeliloru. — In Vien'a inca

e frigu de vre-o câte-va dile fiindu tempu de plōie si ninsōre. — Curiosu lueru e ca si din Asi'a mica inca se spune ninsōre, totu asiâ si dela Constantinopole.

* * * E vreii se va iera, ca iera voru fi espusi persecutiunei in Romania. Instra apoi ca legile cele aspre si tiranice suntu in contradicere cu principiile u m a n t t a t i e i si toleranti'a, cari se cuprindu in constitutiune, pre carea atātu principele Carolu câtu si regimulu seu a promis a o padī. Se provōca apoi la o propunere a lui Felu spriginita de 31 deputati, carea e indreptata in contr'a jidoviloru si a intereselor austriace (!) comerciale.

* * * In Parisu au fostu luna trecuta unu vifor asiâ de mare, încātu in Palais royal a trebuitu sa se intrerupa productionea teatrulu pre vre-o câte-va momente. Pre la 9^{1/2} ôre a delunatu, si ventulu a ruptu o ferestra a coridorulu si a manatu nēua si plōia in tôte părțile prin sala. Multi dintre privitori erau siliti a-si parasī locurile. Dupa vre-o câte-va vinute s'a asediatu viforulu si productionea si-a relatu decursulu pâna in finitu.

Publicatiune.

Prin care josu semnat'a reprezentantia comunală din Diorlentiulu-mare in Comitatu Crasirovei aduce la placuta conosciinta, cum ca inteiuu tergu care prin inaltulu ministeriu regiu ungurescu de comerciū, s'au concesu a se tine in susu dis'a comuna cadel la 24 Aprilē cal.nou, iera cele-lalte la 24 Iuniu in 2 si in 24 Noemvre cā 3 terguri anuale (mari), iera de septemâna dupa 24 Aprilē se va tinē in tōta septemâna luna a.

Diorlentiulu-mare la 31 Martiu 1868.
Antisti'a comunală
din Jorlentiulu-mare.

EDICTU

Maniu Bontea din opidulu Resinari, Scaunulu Sabinulu, care acum de 6 ani, cu necredintia, au parasitu pre legiuit'a sea socia, Sian'a lui Comanu Ciucianu, totu din Resinari, si au pribegitu in lume, ne sciindu-se loculu aflărei lui, prin acēst'a se citēza, cā in terminu de unu anu de dile, dela datulu de fatia, sa se infatisieze inaintea subscriului foru matrimoniale, ca se arate causa parasirei partii, si a legiuitei sale sotii, căci la din contra, si fara de dansulu, se va otări in intielesulu s. s. canōne ale bisereci nōstre greco-orientale, divortiu cerutu de Sotiea lui.
Sibiū 21 Martie 1868

Ioann Panovicu Protopopu alu
Tractulu Sibiulu alu II-le gr. or.

Nr. 26—2 EDICTU

Maria Vladi din Rotbavu, care de patru ani a parasitu cu necredintia pe legiuitulu ei barbatu Iosifu Blaga, totu din Rotbavu, fâra a se sci loculu aflărei densei, se provōca prin acēst'a, cā in terminu de siēse luni, dela datulu de fatia, sa se infatisieze inaintea subscriului foru matrimonialu, căci la din contra se va decide procesulu matrimonialu, pornitu asupra-i, si in absentia ei, la intielesulu s. s. Canōne ale bisericei nōstre ortodocse resaritene.

Brasi ovu in 16 Martie 1868.
Scaunulu protopopescu ortod. res. alu Tractulu Brasiovulu alu II.

Ioann Petricu
Protopopu.

Nr. 29—1 Anunciu.

Subscriulu face onoratu publicu cunoscutu, cumcā in 20 Martie a. c. s'a deschisă cancelaria de advocatura in piēti'a mare sub nr. 196 in Fagarasiu, si se recomanda p. t. publicu spre prompta purtare de procese.

Fagarasiu in 20 Martiu 1868.
Arnoldu Friedsmann
advocatu.

De indreptatu. In nrulu trecutulu „Varietăți“ s'a strecuratu o erōre fōrte grosolana. In locu de: in interesulu „Amvonulu“ s'a pusu „refinatu“. Corectorulu adoca la corectura din urma a trasu preste cuventulu „Amvonulu“ si a scrisu de margine „respiratu“. Culegatorii n'au intielesu ce e, si pentru ce e scrisu, si asiâ comitu erōrea. ce ne rugamu a se indreptă, precum si cele-lalte, cari se arata cā nisce neevitabilitati cu ocaziunea ia-cărui nr. „Red.“